

Hasala: Děsí mě lidé, kteří chtějí za mír nechat Ukrajinu padnout

[novinky.cz/clanek/zahranicni-hasala-desi-me-lide-kteri-chteji-za-mir-nechat-ukrajinu-padnout-40439237](https://www.novinky.cz/clanek/zahranicni-hasala-desi-me-lide-kteri-chteji-za-mir-nechat-ukrajinu-padnout-40439237)

Oldřich Danda

Nedávný summit NATO, kde Českou republiku zastupoval prezident Petr Pavel, jednal nejen o budoucnosti Ukrajiny v NATO, ale i o posílení aliančních jednotek u hranic s Ruskem. Co to bude znamenat pro českou armádu? Poslat na Slovensko nebo do Pobaltí víc vojáků?

Nejen poslat víc vojáků, ale také připravit na to celou armádu. Implementovat požadavky NATO do každodenního výcviku a do pořizování nové techniky. Jednotky vycvičit tak, aby uměly spolupracovat s jednotkami ostatních států.

Posílením naší přítomnosti na Slovensku se budeme podílet na strategii NATO, která zajišťuje bezpečnost pro naše občany. Celá strategie je postavená na tzv. odstrašování, kdy ukážeme, že jsme na konflikt připraveni. Tím potenciálního agresora odstrašíme od toho, aby na nás zaútočil. Samozřejmě to musí stát především na

odhodlání nás samých. Teprve když vůle k obraně stojí na skutečném odhodlání se bránit, věří tomu i nepřítel, a teprve pak odstrašení funguje.

Má česká armáda na výrazné posílení jednotek v zahraničních misích? Ani modernizace, ani nábor nových vojáků se jí příliš nedaří.

O tom nechci příliš spekulovat, ale musíme si uvědomit, že armáda ukončila účast v misích v Afghánistánu nebo v Africe. A teď může tyto jednotky přeskupit. Podle mého názoru to česká armáda zvládne.

Přeskupení jednotek české armády je správný krok, protože to posílí nejen princip odstrašení, ale i schopnosti našich vojáků. Mluvím z vlastní zkušenosti. Když jsem byl v zahraniční misi, zvláště teď naposled v Mali, tak naši vojáci patřili mezi nejlepší a nejspolehlivější, a to hlavně díky tomu, že si většina z nich prošla zahraniční misí.

V minulosti byly armáda i vláda kritizovány, že vytvářejí expediční sbor, místo aby vojáky trénovaly na válku. Bylo podle vás angažování v různých misích správné?

Určitě bylo a myslím, že jsme to i dobře vysvětlovali veřejnosti. Hlavním důvodem bylo, že vojáky posíláme do problematických zemí proto, aby se problémy, což byl hlavně terorismus, nepřenesly i k nám.

Pavel jmenoval Hasalu náčelníkem vojenské kanceláře

Nebylo to krátkozraké, protože skutečný nepřítel byl jinde?

Určitě ne. Aliance vždy říkala, že jsou dvě rizika. Zprvte terorismus a zadruhé válka velkého rozsahu. V té době byl terorismus bezprostřední hrozba a my jsme se ji snažili maximálně eliminovat

tím, že jsme vysílali české jednotky do misí. Dnes je ale situace jiná, musíme na ni reagovat a udělat vše pro to, aby se konflikt nepřiblížil k našim hranicím.

Dokázalo by nás NATO ochránit před útokem Ruska?

Podívejte se na Ukrajinu, jak dokáže čelit ruskému agresorovi, byť bez podpory spojenců by asi měla velké problémy. Samotná Aliance má takové schopnosti a ozbrojené složky všech členů mají takovou sílu, že by dokázaly ruské agresi stoprocentně čelit. Hlavně tato síla působí jako odstrašení, a to nejen proti Rusku, ale proti jakémukoliv agresorovi.

Jak hodnotíte situaci na ukrajinské frontě?

Nemáme dostatek informací, abychom dokázali posoudit skutečný stav, ale podle všeho ani jedna strana nedosáhla zásadního posunu. V této opotřebovací válce prostě ruská bezohlednost vůči ztrátám vlastních vojáků, a stále ještě velké množství munice a techniky přece jen komplikují ukrajinský pokus o protiofenzivu. Je to zatím divná opotřebovací válka.

Ruská obrana je dobře a do hloubky připravena. A s takovou obranou není nikdy jednoduché se poprat, Ukrajinci to tedy nemají snadné. Je ale zajímavé, že jsou schopni se přizpůsobit, mění taktiku i strategii. Jsem proto optimista a věřím, že dosáhnou zajímavých úspěchů.

Wagnerovci nám předali tisíce tun zbraní, tvrdí ruská armáda

Překvapilo vás, že Ukrajina, která byla vždy spíše outsiderem, se dokázala takto vzepřít?

Z mé strany je to hlavně obdiv nad tím, že se ukrajinský národ takto semkl a dokáže silnějšímu agresorovi čelit. Je otázkou, zda by si jiný národ s takovou agresí dokázal poradit. Pro mě bylo milým překvapením i to, s jakým odhodláním se Ukrajinci dokázali semknout kolem svého prezidenta Zelenského, který se postavil do čela národa ve chvíli, kdy to nejvíc potřeboval. I když to málokdo čekal, tak se Zelenskyj ukázal jako skutečný vůdce.

To odhodlání je asi hlavně překvapivé, když si člověk vzpomene, jak lehce si Ukrajinci v roce 2014 nechali vzít Krym. Co se od té doby změnilo?

Hlavně jednotný přístup západního společenství, tedy EU a NATO, který překvapil ruské velení. Zatímco v roce 2014 byl postoj k ruské agresi hodně nejednoznačný, tak když loni v únoru napadlo Rusko Ukrajinu, byl postoj rozhodný a jasný. Také Ukrajina od té doby budovala své obranné schopnosti a Aliance jí s výcvikem a přípravou pomáhala.

Prezident Pavel řekl, že Ukrajinci mají šanci něco v té válce změnit do konce roku. Jak si máme tento výrok vykládat?

Nerad bych se pouštěl do výkladu výroku prezidenta. Ale je jasné, že jak klimatické podmínky na Ukrajině, tak další podpora Ukrajiny mají své limity. Příchod zimy může ovlivnit útočné operace ukrajinských jednotek. Jakmile přijde zima, nebudou moci vést útočné operace, což může ovlivnit jejich postup, a operace tak zamrzne. A jen těžko lze odhadovat, co bude na jaře.

Jak moc je podle vás pro Ukrajinu důležitá podpora západních zemí? Podle kritiků a obhájců míru by bez dodávání zbraní válka dávno skončila.

To mě děsí, protože tito lidé říkají: nechme Ukrajinu padnout. Jak může někdo odebírat Ukrajincům právo se bránit? Vezměte, jak těžce jsme nesli v roce 1938, že jsme se nemohli bránit Hitlerovi,

a jak dlouho jsme tím byli poznamenáni. A teď tu říkáme, zbavme Ukrajinu prostředků, aby se mohla bránit, a nechme Rusko, ať si vezme, co chce, jen proto, že chceme, aby to už skončilo.

Ta podpora je zásadní a je naprosto v pořádku. A zvláště my bychom si měli uvědomit, že je to v pořádku, protože konflikt je hodně blízko našich hranic. Ukrajinci bojují i za nás, pomoci jim materiálně je to nejmenší, co můžeme udělat, abychom konflikt zastavili.

Ukrajinci postupují, potvrzují Britové i Američané

Ale ani jedna strana nemá sílu druhou přetlačit. Bude z toho zamrzlý konflikt?

Je pravda, že územní zisky Ukrajiny nejsou velké a že probíhající boje nejsou příliš kinetické. Ale nemáme informace o tom, jestli je to stále průzkum bojem a jestli Ukrajina už nasadila klíčové jednotky. Proto ještě nemůžeme říci, zda je to úspěch, nebo neúspěch.

A mají Ukrajinci šanci uspět bez pořádné vzdušné podpory?

Příliš ne. V historii vidíme, například při operaci v Ardenách během druhé světové války, že pokud nemáte převahu ve vzdušném prostoru, tak pozemní jednotky nedokážou udělat velký průlom.

Na druhou stranu má tento konflikt zajímavý průběh a je potřeba sledovat, jakou roli hrají například bezpilotní prostředky, jak jsou Ukrajinci schopni improvizovat a že z komerčních dronů dokážou udělat bojové. Přidají tam granát a jsou schopni zničit zbraňový systém v hodnotě milionů.

Jak jsou na tom Rusové?

To jsou zatím jen spekulace. Plný obrázek budeme mít, až konflikt skončí. Nejdříve se říkalo, jaké mají problémy se sankcemi, které dopadají na výrobu munice, a proto mají potíže s dodávkami. Ale pořád jsou schopni Ukrajinu ostřelovat, munici vyrobit i dopravit ji

k jednotkám. Na kolenou určitě nejsou, protože stále mají zdroje a možnosti. Otázka je, jak dlouho obyčejní Rusové budou ochotni nést následky války, které na ně jistě dopadají.

Vojáci OSN se stáhnou z Mali. Roli sehrál i Prigožin

Na hlavu je asi Ukrajina neporazí...

To zřejmě ne. Otázkou je, v jaké fázi boje skončí. Obě strany se snaží mít co největší územní zisky pro vyjednávání, které musí přijít. Měli bychom Ukrajincům přát, aby obnovili svou zemi v původní podobě, a myslím, že by si to zasloužili.

Vy jste do konce loňského roku velel výcvikové misi EU v africkém Mali, odkud byly západní jednotky vytlačeny wagnerovci. Máte tedy s nimi zkušenost. Jak jste hodnotil Prigožinův pokus o převrat?

Nevím, jestli se někdy dozvíme, jak to ve skutečnosti bylo. Přijde mi zvláštní, že by byl Prigožin takový zoufalec a otočil své jednotky proti vedení Ruska. Je kolem toho hodně konspirací, protože bylo jasné, že neměl žádnou šanci.

Pravidelné ruské jednotky jsou sice na ukrajinské frontě, ale pořád měly dost síly, aby wagnerovce smázly. Zřejmě za tím byla frustrace Prigožina, protože dlouhodobě sledujeme rozkol mezi ním a vedením armády a dalšími majiteli polovojenských jednotek. A teď bude zajímavé sledovat, co se s wagnerovci stane, a to i v Africe v oblasti Sahelu.

Proč tam vlastně maliská vláda wagnerovce povolala?

Když jsem velel misi EUTM, jednal jsem s maliským náčelníkem generálního štábu. Když jsme si vyříkávali, v čem je problém a proč EU plně nepodporuje maliskou politiku, tak jsem mu řekl, že si pozvali wagnerovce z Ruska, což je pro nás nepřekročitelný problém, protože nemůžeme cvičit jednotky, které budou fungovat s wagnerovci.

A on mi tehdy odpověděl: My potřebujeme přežít a hledáme partnery, kteří jsou ochotni nám pomoci. Vy jste nabídli, že vybudujete naše ozbrojené síly, a my jsme za to rádi. Oni nám chtějí pomoci v boji proti terorismu a my budeme proti němu bojovat s nimi. A nevidíme v tom problém.

Po vojenském puči v Mali v roce 2020 pozastavila EU některé aktivity i materiální pomoc, a tak se vojenská junta obrátila na wagnerovce, aby jim pomohli nejen proti teroristům, ale aby podpořili i juntou. V zemi, kde jeden převrat stíhá druhý a kde stačí ovládnout prezidentský palác v Bamaku a blízkém okolí a prohlásit se za vládce, potřebujete vojenskou sílu k udržení. EU vojenskou juntou neuznala a tlačila na řádné volby, což se juntě nelíbilo a přizvala si na pomoc wagnerovce.

Češi sloužili v Mali deset let. Ostudu určitě neudělali

Měl jste s nimi osobní zkušenost?

Žádnou. My jsme působili hlavně okolo Bamaka, oni operovali na severu země a o jejich činnosti jsme věděli jen od koaličních partnerů.

Jak se tam chovali?

Maliští vojáci, kteří měli zkušenost s námi a poté s wagnerovci, vzpomínali rádi, jak se k nim vstřícně chovali příslušníci evropské mise. My jsme se snažili vstřípit maliské armádě, aby dodržovala humanitární právo a chovala se lépe k civilnímu obyvatelstvu. Oni na to ne vždy slyšeli, protože je to Afrika a není snadné tam mentalitu změnit. Ale když tam přišli wagnerovci, tak na humanitární otázky nebrali vůbec žádné ohledy.

Je to těžké hlavně pro civilní obyvatelstvo, protože tam byly vyvražděny celé vesnice. Nejčastější scénář byl, že maliská armáda z některých vesnic vytláčila teroristy. Ale když vojáci odjeli, tak se

teroristé vrátili a mstili se za to, že vojákům vesničané dali vodu nebo jim jinak pomohli, a vyvraždili je. Funguje tam právo silnějšího a lidé tam pouze přežívají a jsou bez budoucnosti.

To se jim nelze divit, že tam odtud chtějí utéct do Evropy.

To je největší argument, proč bychom měli dál působit v Africe. Kvůli násilnostem, o kterých jsem mluvil, je tam spousta utečeneckých center v blízkosti hranic s Mauretánií. Je tam víc než milion vnitřních uprchlíků, lidí bez budoucnosti, kteří přežívají v lepším případě ve stanech. A to má nejen rekrutační potenciál pro teroristy, ale je i velké nebezpečí, že se miliony dají do pohybu a vydají se do Evropy, kterou mají nejbliž.

Americké armádní e-maily kvůli překlepům končí v Mali, které se přátelí s Ruskem

Bylo potom správné, že jsme se tamodtud stáhli?

Stáhli jsme se včas a svoji práci jsme tam odvedli. Působili jsme tam deset let a získali jsme si tam výborné jméno. Zažil jsem chvíle, že přišli Malijci, že jsou smutní, že Češi odcházejí, protože jsme se k nim chovali slušně, respektovali je a byli stoprocentní profesionálové. To mě hrálo na duši. Když EU tu misi zredukovala, tak už nám nedávalo smysl sedět v Bamaku. A je určitě lepší dnes poslat jednotky na východní křídlo než je držet v udržovací misi.

Jak se podle vás daří české armádě modernizovat?

Konečně vidíme světlo na konci tunelu. Armáda modernizaci nutně potřebuje a vidíme na Ukrajině, že jdeme správným směrem. Protože technologie dodávané ze Západu jsou úplně někde jinde. A také vidíme, že technologická převaha znamená hodně.

A souhlasíte s tím, že chce armáda koupit americké stíhačky F-35?

Když mluvíme o tom, že je potřeba pořizovat technologicky vyvinuté zbraně, tak je to dobře, protože je to nejmodernější stroj, co existuje.

To nikdo nezpochybňuje, ale otázka je, jestli tak drahé stroje – mají stát 120 miliard – armáda potřebuje. I prezident Pavel ve volební kampani řekl, že by spíš zůstal u gripenů: „Je třeba zvážit, zda opravdu potřebujeme čtyřicet supermoderních stíhaček, jejichž nabídková cena určitě neklesne, protože aktuálně je po nich velká poptávka.“

Nezaznamenal jsem, že by pan prezident tento projekt nepodporoval. Nákup F-35 se bude řešit a určitě pana prezidenta bude otázka ceny a udržitelnosti zajímat. Obrana by měla od příštího roku ze zákona dostávat dvě procenta HDP a to jí dává prostor pro nákup moderních technologií.

Pan prezident v kampani také řekl, že chce vidět analýzu, na základě které obrana o nákupu rozhodne, a na jejím základě sdělí své stanovisko. A tuto analýzu teď obrana připravuje a pan prezident se s ní určitě seznámí.

USA schválily prodej F-35 české armádě

Jaké máte jako náčelník vojenské kanceláře prezidenta úkoly?

Prvním úkolem je podpora prezidenta jako vrchního velitele ozbrojených sil, což znamená, že pro prezidenta připravujeme různé dokumenty nebo podklady pro odpovědi občanům, kteří prezidentovi píšou a zajímají se o problematiku ozbrojených sil. Dále připravujeme analýzy a jsme styčným bodem mezi prezidentem a generálním štábem a ministerstvem obrany.

Druhým úkolem je zajišťování protokolárních akcí ve spolupráci s Hradní stráží.

Prezident je vrchní velitel armády, co to vlastně znamená?

Je to vrchní velitel, ale nepodílí se na denním provozu armády, ale má několik pravomocí daných Ústavou, jako je například jmenování náčelníka generálního štábu.

A jaká by byla jeho role v době válečného ohrožení?

Určitě by se účastnil Bezpečnostní rady státu, kde se řeší všechny krizové situace. V době válečné krize může vyhlášovat mobilizaci.

Prezident Pavel je bývalý šéf armády, potřebuje vlastně styčného důstojníka pro styk s armádou?

Určitě ano. Díky své vojenské kariéře se pan prezident v bezpečnostní tematice velmi dobře orientuje, ale agenda prezidenta je daleko širší, a proto nemůže každodenně sledovat, co se děje v ozbrojených složkách a v bezpečnostních tématech. Proto mu připravujeme podklady. Otázka ozbrojených složek je pouhým zlomkem jeho práce.

Armáda kupuje kamikadze drony.

Je stále problém získávat mladé muže do Hradní stráže?

Kdekoli jsem byl, tak všude mají problémy s personálem. Naplněnost Hradní stráže je asi 80 procent, což je ve srovnání s jinými jednotkami dobré, ale Hradní stráž je specifická v tom, že pokud nemáme naplněnost na 100 procent, tak je to pořád málo. Oni jsou neustále ve službě, zabezpečují strážní službu na Hradě a v Lánech, zajišťují ceremonie, a tím pádem jim zbývá málo času na výcvik. A proto říkáme, že je jich málo.

Prezident Pavel je mnohem aktivnější než jeho předchůdce, změnilo se kvůli tomu střežení Hradu?

Došlo ke dvěma změnám. Ke změně střežení zámku v Lánech, protože pan prezident ho příliš nevyužívá. A na Hradě došlo k odstranění kontrolních rámců. Hradní stráž se proto s policií soustředí na ochranu vnitřních prostor Hradu. Proto můžete na nádvořích vidět dvoučlenné hlídky složené z příslušníka Hradní stráže a policisty, který může provádět namátkové kontroly.

Má to i své praktické výhody zvláště v těchto horkých dnech, protože příslušníci mají dobrou zdravotnickou průpravu. Nejčastějším zásahem těchto hlídek totiž je pomoc kolabujícím turistům. Dennodenně tu někdo zkolabuje a ti kluci mu poskytnou první pomoc.

Pavel neměl pravdu. Česko už může vykázat rodinu ruského zbrojaře
